

ФІЛОСОФІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Рецензія на збірник наукових праць Г. Філіпчука
«Національна освіта: особистість і суспільство». – Чернівці :
Зелена Буковина, 2013. – 844 с.

Освіта ХХІ ст. потребує не просто нової культури, а гуманістичного діалогу культур, їх взаємопроникнення в усі сфери життєдіяльності людських спільнот, народів, націй. Гуманістична спроба зреалізувати культурологічну модель є одним із важливих суспільно значущих завдань, бо гуманною національна освіта стане лише тоді, коли забезпечуватиметься розвиток двох стратегічних функцій – світоглядної і професійної.

Відповідно збірник наукових праць Г. Філіпчука «Національна освіта: особистість і суспільство»

ґрунтується на методологічній базі українознавства, що передбачає використання і впровадження у зміст освіти спектру знань і цінностей про Україну, український народ. Безперечно, такий підхід сприяє глибокому і системному усвідомленню природи пізнання, генези розвитку національної і світової культур, світоглядних течій, соціальних, історичних, політичних, психологічно-ментальних процесів у національному й світовому просторах. Суттєвим є й те, що запропоновані автором підходи, ідеї, рішення важливих освітніх проблем опираються не лише на добротну теоретичну базу, але й на власний значний практичний і професійний досвід, коли вони успішно впроваджувалися в педагогічному, соціокультурному середовищі.

Вміщений матеріал стосується тривалого періоду становлення національної освіти України (кінець 1980-х рр. – до сучасності). Проведений аналіз педагогічного, історичного, соціально-політичного характеру уможливив об'єктивність оцінок стану, еволюції розвитку і перспектив вітчизняної освіти. Міждисциплінарний підхід зумовив глибше розуміння причинно-наслідкових зв'язків суспільно-педагогічних процесів у культурно-освітньому середовищі країни. Використання значної джерельної бази, літератури, результатів соціологічних досліджень, зарубіжного і вітчизняного педагогічного досвіду підвищило теоретико-методологічний рівень даної праці, а також дало змогу правильно визначати місце української освіти в системі міжнародних координат. Автор обґрунтовано стверджує, що в основі розвитку освіти як головної сфери, що творить людський суспільний капітал, мають знаходитися ключові педагогічні принципи: народність, природовідповідність, людиноцентризм, культуровідповідність. Без них, як засвідчує практика, неможливо ні оптимально визначати її сутнісний зміст, ні якісно трансформувати освітню політику відповідно до сучасних умов, роблячи її добротною, духовною, конкурентоспроможною.

Заслуговує на увагу той факт, що наскрізною ідеєю збірника є нагальна необхідність синтезу і єдності особистісних, національних, загальнолюдських інтересів і вартостей. Саме впровадження такої цивілізаційної парадигми дає змогу виховувати в Людині, з одного боку, національну гідність, високу культуру, інтелект, моральність, а з іншого – бути і відчувати себе достойним громадянином світу.

Збірник наукових праць «Національна освіта: особистість і суспільство», в якому цілісно обґрунтовані ідеї й принципи сучасної національної освіти, буде корисним для викладачів, педагогічних працівників, студентів, громадських діячів, сприятиме вдосконаленню систем і змісту загальної і професійної освіти, громадянського виховання.

Рецензент – Юрій Мальований